

Foregående Sorø Amt.

IX. Antvorskov-Amt.

Antvorskov-Amt har tilligemed Korsøer-Amt tilfælles een Amtmand, som tilforn boede paa Antvorskov-Slot, men nu i Slagelse. Antvorskov-Amt strækker sig i Nord og Øster til Sorøe-Amt, og videre hen til Nestved; i Vester til Korsøer-Amt; og i Sønder til Søen.

Antvorskov-Amts Hartkorn er 8169 Tdr. kontribuerende Hartkorn, foruden Skov- og Mølleskyld. Aar 1774 blev de kongelige Domainer eller forbeholdne Jordegods, Kirker og Tiender, under Antvorskov-Rytterdistrikt og derpaa stødende Amter, ved Auktion den 26de Maji samme Aar bortsolgte, efterat samme vare indeelte af Rentekammeret i følgende Hovedgaarde, nemlig:

1) **Antvorskov**, hvis Hovedgaards-Taxt Ager og Eng er 207 Tdr. 6 Skpr. 3 Fkr., Skovskyld 15 Tdr. 6 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb., Bøndergods 845 Tdr. 5 Skpr. 2 Alb., Skovskyld 4 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Dermed fulgte Bierbye-Kirke med tilhørende Gods 31 Tdr. 4 Skpr., og Gierløv-Kirke med Gods 26 Tdr. 2 Skpr. Summa i alt med Hovedgaards-Taxt, Tiende og Bøndergods 1131 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb.; solgt for 129000 Rdlr.

2) **Gimlinge**, hvis Hovedgaards-Taxt er 44 Tdr. 7 Skpr. 1 Alb. Ager og Eng, Skovskyld 1 Td. 6 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Dermed fulgte Sørbyemagle-Kirke 26 Tdr. 3 Skpr. Kirkegods, Bøndergods 545 Tdr, 2 Skpr. 3 Fkr. 1 1/2 Alb., Skovskyld 7 Tdr. 7 Skpr. 2 Fkr., Mølleskyld 1 Td. 7 Skpr. 1 Fkr, 1 Alb. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiende og Bøndergods 634 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 2 1/2 Alb.; solgt tilligemed

3) **Lystager**, hvis Hovedgaards-Taxt er 55 Tdr. 2 Skpr., Skovsk. 6 Tdr. 6 Skpr. Dermed fulgte Tingjellinge-Kirke, hvis Kirkegods er 7 Tdr. 1 Skp., Bøndergods 418 Tdr. 1 Skp., Skovsk, 2 Tdr. 2 Fkr. 2 Alb. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiender og Bøndergods 533 Tdr. 2 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb., solgte for 75040 Rdlr.

4) **Pebringe**, hvis Hovedgaards-Taxt er 69 Tdr. 7 Skpr, 2 Fkr. 1 Alb., Skovsk. 3 Tdr. Dermed fulgte Sludstrup-Kirke, hvis Kirkegods er 21 Tdr., Bøndergods 299 Tdr. 5 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiender og Bøndergods 393 Tdr. 5 Skpr. 2 Fkr.; solgt for 32020 Rdlr.

5) **Devitzrøed**, hvis Hovedgaards. Taxt er 23 Tdr. 1 Skp. 3 Fkr., Skovskyld 2 Skpr, 3 Fkr, 1 1/2 Alb. Dermed fulgte Gudom-Kirke, hvis Kirkegods er 18 Tdr. 4 Skpr., Bøndergods 319 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb., Skovskyld 2 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 4/5 Alb., Mølleskyld 3 Tdr. 2 Skpr 3 Fkr. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiender og Bøndergods 371 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr.

6) **Landbyetorp**, hvis Hovedgaards-Taxt er 33 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 1 1/2 Alb., Skovsk. 9 Tdr. 2 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb. Dermed fulgte Kindertofte-Kirke, hvis Gods er

13 Tdr. 3 Skpr., Bøndergods 333 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb., Skovsk. 5 Skpr. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiender og Bøndergods 391 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 1 1/2 Alb.; solgt for 28020 Rdlr.

7) **Nordrup**, hvis Hovedgaards-Taxt er 42 Tdr. 3 Skpr. 3/8 Alb., Skovsk. 1 1/2 Alb. Dertil henlagt Sønderup-Kirke med Gods 31 Tdr. 4 Skpr, Nordrup-Kirke med Gods 16 Tdr. 1 Skp., Bøndergods 257 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 5/8 Alb., Skovsk. 1 Fkr. 1 1/2 Alb. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiender og Bøndergods 347 Tdr. 3 Skpr, 1 Alb.; solgt for 24000 Rdlr.

8) **Valdbye**, hvis Hovedgaards-Taxt er 68 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb., Skovsk. 1 Td. 2 Skpr. 1 Fkr. 2 Alb. Dermed fulgte Heininge-Kirke med Gods 20 Tdr. 5 Skpr., Bøndergods 416 Tdr. 3 Fkr. 1 Alb. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiender og Bøndergods 507 Tdr. 1 Alb. Dernæst Kirkestillinge, Bildsøe, Kielstrup og Næobye, og a parte bevilget Hovedgaards-Taxt 60 Tdr. af Østerstilinge Bye, 564 Tdr. 3 Skpr. 3 Fkr. 1/2 Alb.; solgt for 65000 Rdlr.

9) **Taarnborg**, hvis Hovedgaards-Taxt er 81 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 4/5 Alb., Skovsk. 1 Td. 2 Fkr. 2 Alb. Dermed fulgte Hermesøe-Kirke, hvis Gods er 20 Tdr. 4 Skpr., og Taarnborg-Kirke, hvis Gods er 2 Tdr. 4 Skpr. 3 Fkr., Bøndergods 366 Tdr. 6 Skpr., Skovsk. 3 Tdr. 3 Skpr. I alt med Hovedgaards-Taxt, Tiender og Bøndergods 497 Tdr. 2 Skpr. 3 Fkr. 2 1/2 Alb.; solgt for 26000 Rdlr. Af de ved denne Leilighed nedlagte Bøndergaardes Jorder, som nu bleve henlagte under Hovmarkerne, betales af Herregaards-Eierne Refusionspenge for Tienderne; men øverste Patronat-Ret eller Herlighed, at kalde Præster til de bortsolgte Kirker, forbeholdt Kongen sig.

Dette Amt er got forsynet med Skov, særdeles ved Antvorskov, Grevskabet Holsteinborg, samt andre Proprietairgodser; ligeledes med Vildt i Mængde. Skiønt Fiskerie falder paa Søekanten ved Skielskiør, særdeles ved de Øer, Agersøe og Omøe, hvor Sild, Aal, Torsk og Flyndre fanges i Mængde, og derefter saltes eller tørres, for at bortføres til at sælges. Udi de ferske Søer, saasom Vinstrup-Søe, Tystrup-Søe ved Bavelse, Borrebye-Søe etc. falder Giedder, Aborrer, Karudser, Skaller, Ørreder, etc.

Udi dette Amt ligger disse to Herreder, nemlig: 1) Vesterflakkebjerg-Herred; og 2) Østerflakkebjerg-Herred. Vi merke nu hvert Herred især.

A. Vesterflakkebjerg-Herred.

Vesterflakkebjerg-Herred, hvis kontribuerende Hartkorn er 4432 Tdr Hartkorn, har 19 Kirkesogne, hvilke ere følgende: 1) Den Kiøbstæd Skielskiøers Kirkesogn, hvortil hører 12 Tdr. Hartkorn. 2) Skippinge-Sogn, har 187 Tdr. 3) Faardrup-Sogn, har 255 Tdr. 4) Ørsløv-Sogn, har 187 Tdr. 5) Bierresønder-Sogn, har 231 Tdr. 6) Gimlinge-Sogn, har 381 Tdr. 7) Tierebye-Sogn, har 534 Tdr. 8) Maglebye-Sogn, har 346 Tdr. 9) Ægeslevmagle-Sogn, har 531 Tdr. 10) Haarslev-Sogn, har 198 Tdr. 11) Tingjellinge, har 99 Tdr. 12) Hyllested-Sogn, har 274 Tdr. 13) Vendslev-Sogn, har 243 Tdr. 14) Høie-Sogn, har 259 Tdr. 15) Flakkeberg-Sogn, har 198 Tdr. 16) Sørbyemagle-Sogn, har 223 Tdr. 17) Kirkerup-Sogn, har 108 Tdr. 18) Aggersøe-Sogn, har 92 Tdr. 19) Omøe-Sogn, har 74 Tdr.

Vi merke nu hvert Kirkesogn især, nemlig:

1) **Skielskiør-Kirkesogn**; hvori ligger:

Skielskiør, en smuk Kiøbstæd, beliggende 13 1/3 Miil fra Kiøbenhavn og 2 Miil Sønden for Korsøer ved det store Belt, og har god Søefart. Rheden, hvor Skibene med deres fulde Ladning ankommer og kaster Anker, er en Fierdingvei uden for Myndet, det er Mundingen og Indløbet af Fiorden. Der er vel god Ankergrund ude i Beltet og den aabne Søe, men dog er det meget vanskeligt mange Gange at ligge der, endog i Sommerdage, naar Storm og haardt Veir paakommer; men om Vinteren kan ingen ligge der til Ankers.

Fra Beltet indløber en liden Fiord, som adskiller Byen i to Dele, hvilke forenes ved en lang og kostbar Broe. Dette Indløb, som gaaer fra Nordvest i en Krumning indtil Steenkarret, er ikkuns en smal Rende, to Favne dyb og tre til fire Favne breed; Resten deraf er flad Grund og af Fiorden tilstoppet, saa at alting maae prammes ind til Byen, eftersom ikke noget Skib kan med sin fulde Ladning flyde op til Byebroen. Derfor har Byen to store Pramme, som kan indtage 3 til 400 Tønder paa Gangen. Byen er ældgammel, og er fordem kaldet Skielsiskør. Aar 1242 har den faaet Kiøbstæds Privilegier, og i gamle Tider har den været meget større end den nu er; thi i Kong Kristoffers Tid Aar 1252. er Byen to Gange bleven fiendtlig belagt, og Aar 1288

blev den af Marsk Stig og hans Anhang ganske opbrændt. Byen har ikkun een Gade, men særdeles smukke Bygninger; har god Handel og udskiber aarlig en Deel Korn. Ja Byen var virkelig en god Søestad med en god Havn, naar allene Skibene kunde anlægge i Sikkerhed tæt til Broen midt i Byen.

Kirken, St. Nikolai kaldet, har fordum tilhørt et Karmeliter-Kloster, er en anseelig Bygning, og har et Spiir paa Taget. Byens Magistrat er en Byefoged. Aar 1736 fik Byen et nyt Raadhuus. I Byen er et privilegeret Farverie.

Byens Vaaben fremviser to anseelige Bygninger med Kirketaarne og Spirer. Dens Boemærke er en Alen og en Skieppe.

Posten afgaaer herfra Byen til Slagelse hver Søndag og Onsdag om Morgen Kl. 5, og ankommer igien samme Dag om Eftermiddagen ved 3 Slæt. Byen har aarlig to Markeder, nemlig den 25. Martii og den 10. December.

Sognepræsten i Skielskiøer har tilforn ogsaa været Sognepræst til Skiørpinge- og Faardrup-Sogner; men Aar 1765 bleve begge disse to Sogner tagne fra Skielskiøer, og derpaa fik deres egen Sognepræst for sig selv; hvorimod Sognepræsten i Skielskiøer beholdt Kongetienden af begge Sogner, og faaer tillige 40 Tdr. Byg aarligen af Sognepræsten til Skjørpinge og Faardrup. En vidtløftig og fuldstændig Beskrivelse om Skielskiøer er udgiven af Mag. Peder Friis, trykt i Sorøe Aar 1759, in 4to.

2) **Skiørpinge-Sogn.** Dertil hører Kirkebyen Skiørpinge, som har 16 Gaarde og 15 Huse. Udi samme Byemark er Kaaldekilde, ansat med Steen, hvis Vand aldrig fryser. Man seer ellers i samme Mark en Deel Høie, deriblant en Høi kaldet Ørnekirke. Halkevad, har 5 Gaarde, 4 Huse. Halkevadmølle, to Veirmøller. Dette Sogn, tilligemed Faardrup-Sogn, vare tilforn to Annexer til Skielskiøer-Sogn; men Aar 1765 bleve begge disse to Sogner tagne fra Skielskiøer, imod at Sognepræsten til disse to Sogne skulle give Sognepræsten i Skielskiøer aarlig 40 Tdr. Byg, og derimod bekom Sognets Præst sin Præstetiende, samt Mensalgaarden, ligesom andre Sognepræster; dog beholdt Sognepræsten i Skielskiøer Kongetienden af begge Sogner.

3) **Faardrup-Sogn** er Annexet til Skiørpinge-Kirke. Dertil hører Kirkebyen Faardrup, som har 20 Gaarde, 11 Huse. Snekkerup, har 5 Gaarde, 2 Huse. Snekkerup-Veirmølle. Paa Faardrup-Mark ere en Deel Steendysser, hvoraf een kaldes Ørnekulde, hvor en Kilde vælder op imellem Stenene.

4) **Ørsløv-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Ørsløv, som har 7 Gaarde, 6 Huse. Sibberup, har 4 Gaarde, 2 Huse. Glænøe, er en Øe, som har 11 Gaarde, 8 Huse. Denne Øe ligger ikke langt fra Landet, saa at man ved 3 Veiler kan kiøre eller vaade derud. Den ligger under Grevskabet Holsteinborg. Østen for Glænøe ligger en ubeboet lille Holm, Ormøe kaldet, begroet med Skov, hvor Kreature græses; og Nordvest for Glænøe ligger nok to Øer, nemlig Sankholm og Strandhøi, Sydvest fra Glænøe ligger en høi Sandgrund, kaldet Vænøegrund, som har sit Navn af den Øe med eet Kirkesogn, som i fordem Tid er ganske undergaaet. Stubberup, har 6 Gaarde, 4 Huse. Snedinge, en Herregaard, oprettet af 8 Bøndegaarde i Kong Kristian den Fierdes Tid Aar 1598. Dens Hovedgaards-Taxt er 68 Tdr. 6 Skpr., Skovskyld 2 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Denne Gaard er nu henlagt under Grevskabet Holsteinborg. Bisserupshavn, er en liden Søehavn, som fordem var kaldet Hurrilds- eller Hvirvildshavn, af en Søehane, som der havde sit Tilhold. Denne Havn er ikke dybere end 6 Fod Vand, og faaer nogen Lye af den ommeldte lige ud for liggende Øe, Glænøe. Ved Ørsløv-Kirke ere to Kapeller, nemlig det Søndre- og det Nordre-Kapel; af hvilke det Nordre-Kapel er et Liigkapel for den grevelige Holsteinborgske Familie. Paa Ørsløv-Mark er ved en Banke en skiøn Kilde, som forsyner Byen med Vand, og har været i fordem Tid meget besøgt af Syge om St. Hansdag. Endnu en Fierdingvei derfra findes en anden Kilde, kaldet Hittingekilde; saa og en Steendysse, kaldet de borede Stene; thi een af dem har 12 runde Huller, lige store og dybe, alle lige langt fra hinanden, og i en lige Linie.

5) **Bierresønder-Sogn** er Annexet til Ørsløv-Kirke. Dertil hører Kirkebyen Bierresønder, som har 16 Gaarde, 10 Huse. Paa Byemarken findes en stor Steen, kaldet Tværsteen, hvorpaa er udhugget to Træskoe. Bøgelund, har 10 Gaarde, 8 Huse.

6) **Gimlinge-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Gimlinge, som har 3 Gaarde, 2 Huse. Deriblant ere to Mensalgaarde, tilhørende Præsten med Ægt og Arbeide. Udi Byen er ogsaa et Hospital, stiftet for 8 Lemmer Aar 1743. Vemmeløse, har 15 Gaarde, 10 Huse. Gimlinge-Torp, har 3 Gaarde, 2 Huse. Vollerup, har 8 Gaarde, 9 Huse. Vollerupgaard, er 2 Gaarde. Dalmoose-Kroe, eet Huus. Bierup, har 4 Gaarde, 4 Huse.

Gimlinge, en Herregaard, oprettet ved Auktionen over de kongelige Domainer i Antvorskovs-Amt Aar 1774. Dens Hovedgaards-Taxt er 44 Tdr. 7 Skpr. 1 Alb., Skovskyld 1 Td. 6 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb. Men i alt med Tiender og Bøndergods 634 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 2 1/2 Alb.

7) **Tierebye-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Tierebye, som har 12 Gaarde, 11 Huse. I denne Bye er et Skolehuus, hvor Skolemesteren nyder aarlig 50 Rdlr. Løn og 30 Læs Tørv, for Bønderbørn at læse for; samme Skole er stiftet Aar 1728 af Oberstlieutenant de Bausset til Basnæs. Vidskole, har 16 Gaarde, 6 Huse. Lundbye, har 15 Gaarde, 9 Huse. Tvistofte, har 12 Gaarde, 4 Huse; ved denne Bye findes Rudera af et gammelt Slot, kaldet Rovborg. Lundstorp, har 4 Gaarde, eet Huus. Vasnæs-Herregaard med 5 Skovhuse. Gaardens Hovedgaards-Taxt er 103 Tdr. 5 Skpr. 2 Alb., Skovskyld 4 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Udi denne Gaard staaer altid prioriteret 1000 Rdlr. hvoraf svares aarlig 50 Rdlr. til Skoleholderens Løn i Tierebye-Skole. Sognepræsten faaer aarlig af Basnæsgaard 8 Tdr. Byg til Refusion for en Jord, Hestehaugen kaldet, som Aar 1700 blev indhegnet til Hovedgaardens Enemærker. Ligeledes er ved Præstegaarden et Inventarium af 23 Rigsdaler 4 Mark som en Præst efter anden nyder i den Afgangnes Stervboe.

8) **Maglebye-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Maglebye, som har 16 Gaarde, 16 Huse. Udi denne Bye er et grundmuret Hospital til 8 Lemmer, bygt. Aar 1758. Stisnæs, er en af Søen ganske omflødt Øe, holdende een Miil i sin Omkreds, hvorpaa har fordum, staaet en Herregaard, hvoraf sees Rudera endnu. For en nedbrudt Gaard her paa Stisnæs i Ormehovet nyder Præsten hvert Aar 2 Tdr. Byg. Borrebye, en Herregaard, hvis Hovedgaards-Taxt er i Ager og Eng 108 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb., Skovskyld 2 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb. Dette prægtige Herresæde har paa Gaarden et zirligt Kirkekapel til Gudstieneste. Udi denne Herregaard staaer altid prioriteret 300 Rigsdaler, hvoraf Renten uddeles til 15 Fattige i Sognet ved Sognepræsten paa Gaarden til Mortensdag. Til denne Herregaard hører Østerhoved, som har 11 Gaarde, 6 Huse. Holten, har 12 Gaarde, 12 Huse. Noere, har 26 Gaarde. Sæbedøe, er ogsaa en omflødt Øe, og har 2 Gaarde eller Beboere. Denne Øe kaldes ogsaa. Svedøe, er langagtig og

smal, ligger lige ud for Borrebyestrand. Strax derved ligger en Holm, kaldet Kidholm, til Græsning. Sognepræsten i Maglebye nyder det halve af Kongetienden aarlig.

9) **Æggesløvmagle-Sogn**, hvis Kirke tilhører Universitætet i Kiøbenhavn. Dertil hører Kirkebyen Æggesløvmagle, som har 19 Gaarde, 17 Huse. Her i Byen er oprettet Aar 1741 en Skole for Gierdrup-Godsens Ungdom. Æggesløvlille, har 4 Gaarde. Frankerup, har 9 Gaarde, 4 Huse; i hvis Mark har ligget to Bøndergaarde og en Mølle, kaldet Høystrup-Mølle, som er øde, eftersom Bønderne havde kuns to Marker, der fik aldrig Hvile, hvorudover deres Jorder ere henlagte til de andre Bønder. Heslebye, har 7 Gaarde. Baaslunde, har 9 Gaarde, 12 Huse. Smidstrup, har 7 Gaarde og 30 Huse. Gierdrup, en Herregaard, hvis Hovedgaards-Taxt er 60 Tdr. 7 Skpr. 1 Alb., Skovskyld 4 Skpr. Under Gierdrupgaard ligger nu Lyngbyegaard, hvis Hovedgaards-Taxt er 41 Tdr. 4 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb. Hartkorn, og er bleven oprettet af 12 Gaarde og nogle Huse, som de Svenske i Krigen Aar 1658 afbrændte. Udi Landmaalingen er Gierdrup- med Lyngbyegaard anslaget for 102 Tdr. 3 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Sognepræsten faaer aarlig 35 Rdlr. til Refusion for Lyngbyegaards-Præstetiende, saa og hver Høitid 4 Rdlr., og Degnen faaer for sine Degnetraver 5 Rdlr., og til hver Høitid 1 Rdlr.

10) **Haarsløv-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Haarsløv, som har 17 Gaarde, 1 Boel, 10 Huse. Paa Byens Mark sees en stor Steen liggende paa Haarsløv-Høi, hvor Kong Hotter skal ligge begravet, og ved samme Høi er en god Kilde. Af den Bye Sønderjellinge, som ligger i Hyllested-Sogn, hører herhid til dette Sogn 4 Gaarde, 6 Huse. Haarsløv-Vand- og Hestemølle, 1 Boel. Sandvede, har 3 Gaarde. Af Bondsløvbye hører 3 Gaarde til dette Sogn, men de øvrige Beboere høre til Krummerup-Sogn. Sognepræsten i Haarsløv har foruden sin Præstetiende ogsaa Kongetienden, som ham efter Siællands Klemmebrev er tillagt fra Reformationen af. Ligeledes nyder Præsten en Indkomst, kaldet Korsebærmad, som er en Levning fra de katholske Tider.

11) **Tingjellinge-Sogn** er Annexet til Haarsløv-Kirke. Dertil hører Kirkebyen Tingjellinge, som har 10 1/2 Gaarde og 2 Huse.

12) **Hyllested-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Hyllested, som har 24 Gaarde, 23 Huse. Af Sønderjellinge-Bye hører her til Sognet 7 Gaarde, 2 Huse. Hyllested-Veirmølle. Paa Hyllested-Byemark er en Steendysse, 130 Skridt lang, hvori Kong Hylding ligger begravet; dernæst en Søe, kaldet Ravnesee efter Kong Ravn. Paa Sønderjellinge-Mark er ved Aaen en god Kilde, kaldet Mertis-Kilde, som ved St. Hansdags Tid meget besøges.

13) **Vendelev-Sogn** er Annexet til Hyllested-Kirke. Dertil hører Kirkebyen Vendelev, eller Vindeløv, som har 23 Gaarde, 11 Huse. Sterrede, har 4 Gaarde, 4 Huse. Rude, har 4 Gaarde, 3 Huse. Rude-Veirmølle. Ølstrupgaard, 2 Gaarde. Bisserup, har 8 Gaarde. Om Bisseruphav, er allerede meldt foran Pag. 145 i Ørsløv-Sogn i dette Herred. Holsteinborg, den grevelige Residenz for Grevskabet Holsteinborg. Syllingegaarde, som vare øde, bleve nedbrudte Aar 1715, og henlagte under Herregaarden, og til Refusion for Tiende deraf nyder Sognepræsten 6 Tdr. Byg, og i Penge 6 Rdlr. 2 Mk. aarlig. Holsteinborgs Hartkorn er 55 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 2 Alb., Skovskyld 16 Tdr. 3 Skpr. Denne prægtige Herregaard er ziret med tre Taarnspire, og er fordum kaldet Braadegaard, siden Trolleholm af de Trollers Familie; men af Groskanzler Ulrik Adolph von Holstein, som lod den, med flere Gaarde i Kong Friderik den Fierdes Tid, oprette til et Grevskab, blev den kaldet Holsteinborg. Den ligger i en behagelig Egn, da man fra Gemakkerne har prægtig Prospekt mod Østen til Skoven, og mod Sonden til Stranden, som gaaer ind og skiller de to Øer, Glænøe og Ormøe, fra det faste Land. Den vestlige Bygning af Gaarden er indelet Aar 1728 til et meget deiligt Kirkekapel, og efter Fundats er nu tillige en Sognekirke for Herregaardens Folk, og for de fire Byer, Sterrede, Rude, Ølstrup og Bisserup, hvilke ligge langt fra Vindeløv-Kirke. Derfor er Præsten i Hyllested aarlig tillagt 120 Rdlr. og 15 Læs Tørv, og Degnen aarlig 24 Rdlr. og 4 Læs Tørv for deres Arbeide i at holde Gudstieneste tillige der. I Holsteinborgs Hovmark er en høi Klint ved Stranden, kaldet Kalnæs. Strax derved har været en Skibshavn, Hurrildshavn kaldet, hvorom er meldet forhen ved Ørsløv-Sogn Pag. 145. Man kan endnu ved denne Havn see nogle Tegn af en gammel Fæstning.

14) **Høye-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Høye, som har 17 Gaarde, 13 Huse. Denne Kirke ligger høit paa en Banke med et høit Taarn, hvor man kan see Lolland, som dog ligger 6 Mile herfra. Ørbye, har 11 Gaarde, 9 Huse. Høye-Mølle. I Karlehøys-Mark oppløies ofte Menneskebeen, som vise, at der maae have staaet i fordum Tid et Feldtslag, som meenes i Dronning Margrethes Tid.

15) **Flakkebjerg-Sogn** er Annexet til Høye-Kirke. Dertil hører Kirkebyen Flakkebjerg, som har 27 Gaarde, 14 Huse. Sognet har faaet sit Navn af det flade Bierg, som Byen ligger paa, og skal begge Herreder, nemlig Øster- og Vesterflakkebjerg ogsaa have faaet Navn deraf.

16) **Sørbyemagle-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Sørbyemagle, som har 12 Gaarde og 15 Huse. Roested, har 11 Gaarde, 4 Huse; i samme Bye ere 4 gode Kildevæld. Bodstrup, har 6 Gaarde, 6 Huse. Ængelstrup, eet Huus. Hvor dette Skovhuus nu staaer, skal fordum have staaet en Gaard, kaldet Ingelstrup. Nyemølle, eet Huus.

17) **Kirkerup-Sogn** er Annexet til Sørbyemagle-Kirke. Dertil hører Kirkebyen Kirkerup, som har 7 Gaarde, 15 Huse. Ved Kirken er en Kilde, som flittig besøges af Syge, i hvis Kildeblok indsamles smukke Gaver, saa at af samme Blokpenge er bygt et Hospital Aar 1731 for 8 Fattige, som nyder hver 4 Mark maanedlig. Ærtzholt, har 5 Gaarde, 4 Huse. Lorup, har 3 Gaarde, eet Huus. Snogemølle, een Gaard. Skovsgaard, en Meiergaard, opbygt i Hestekoblet, efterat Gaarden afbrændte.

18) **Aggersøe-Sogn**, hvortil hører Aggersøe, en omflødt Øe, beliggende i det store Belt lige ud for Stisnæs. Dette lille frugtbare Land er omtrent een Miil langt og en halv Miil bredt, har 24 Gaarde og 12 Huse. Paa Øen er en Veirmølle og lidet Skov. Paa hver Ende af Aggersøe ligge to smaa Holme, nemlig Ægholm, har een Gaard, og Helleholm, har ogsaa een Gaard. Aar 1687 var Kong Kristian den Femte med sin Dronning paa denne Øe, fordi et haardt Veir i Beltet drev dem til at gaae derhen i Land.

19) **Omøe-Sogn** er Annexet til Aggersøe-Kirke. Dertil hører Omøe, en omflødt Øe, beliggende en halv Miil Sønden for Aggersøe. Imellem begge

disse Øer er et Sund af 30 Favnes Dybhed. Paa denne Øe, der ogsaa er meget frugtbar, ere 20 Gaarde og 10 Huse. Tilforn har disse to Øer hørt til Skielskiøer-Kirke og Meenighed, men Aar 1574 fik hver af disse Øer sin egen Kirke. Men dog oppebærer Skielskiøer-Kirke endnu begge Tiender af disse to Øers Kirker, hvorimod Skelskiøer-Kirke er forbunden til at holde dem ved lige.

20) **Sludstrup-Sogn** er Annexet til Biergbye-Kirke i Slagelse-Herred, hvorfor Læseren ville behøge at eftersee samme der anført.

B. Østerflakkebjerg-Herred.

Østerflakkebjerg-Herred, hvis kontribuerende Hartkorn er 3737 Tønder foruden Skov- og Mølleskyld, har 15 Kirkesogne, hvilke ere: 1) Skielbye-Sogn, har 331 Tdr. Hartkorn. 2) Gundersløv-Sogn, har 204 Tdr. 3) Herlufsholm-Sogn med Klosteret, har 535 Tdr. 4) Qvislemark-Sogn, har 71 Tdr. 5) Fiurendal-Sogn, har 327 Tdr. 6) Førsløv-Sogn, har 273 Tdr. 7) Hyllinge-Sogn, har 316 Tdr. 8) Marvede-Sogn, har 304 Tdr. 9) Tiustrup-Sogn, har 167 Tdr. 10) Haldaggerlille-Sogn, har 102 Tdr. 11) Krummerup-Sogn, har 277 Tdr. 12) Fuglebjerg-Sogn, har 106 Tdr. 13) Vallensved-Sogn, har 407 Tdr. 14) Karebek-Sogn, har 352 Tdr. 15) Fogedbye-Sogn, har 297 Tdr.

Vi merke nu hvert Sogn især, nemlig:

1) **Skielbye-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Skiellbye, som har 7 Gaarde og 9 Huse. Holløse-Mølle, som ligger i dette Herred. Men de andre Byer, nemlig: Ulstrup, som har 9 Gaarde, 2 Huse; Træløse, har 15 Gaarde, 11 Huse; Kagelstrup, har 7 Gaarde, 3 Huse; Naadbye, har 10 Gaarde, 2 Huse, ligge i Tybjerg-Herred i Vordingborg-Amt. Det er ogsaa at agte, at Skielbye-Kirke henhører under Tybjerg-Herred. Aaen ved Skielbye-Kirke gjør Skilsmisse baade imellem de to Herreder Østerflakkebjerg- og Tybjerg-Herred, saa ogsaa imellem de to Amter, nemlig Antvorskov- og Vordingborg-Amter. Aar 1648 bleve Skielbye- og Gundersløv-Sogner sammenlagde, efterdi de ligge tæt sammen, saa at man allene har Broen over Aaen at gaee over til dem.

2) **Gundersløv-Sogn** er Annexet til Skielbye-Kirke. Gundersløv-Kirke har to Liigkapeller, samt smukke Eitaphier. Til Sogner hører disse Byer: Gundersløvlille, som har 4 Gaarde, eet Huus. Reinstrup, har 14 Gaarde, 7 Huse. Holløse, har 13 Gaarde, 16 Huse. Gundersløvholm, en Herregaard af prægtig Bygning, hvis Hovedgaards-Taxt er 127 Tdr. 7 Skpr. 3 Fkr. 1 Alb., Skovskyld, 46 Tdr. 5 Skpr. 1 Fkr. 2 1/2 Alb. Under denne Herregaards Hovmarker ere henlagte disse nedbrudte Steders Jorder, nemlig: Tokkerupsbye, Tokkerupgaard, Kastrup, tilligemed Byen Gundersløvmagle, og Gundersløvmagle-Præstegaard; hvorudover Sognepræsten for disse to Sogne nyder af Gundersløvholms Eiere aarlig, efter et Satisfaktions-Instrument af 10. Januarii Aar 1727, 85 Rdlr. og 36 Tdr. Byg, saa og 2 Tdr. Rug, item 15 Skovlæs Brænde, 5 Læs Giærsel og frie Olden til 25 Sviin.

3) **Herlufsholms-Sogn** med Klosteret. Kirken er en Korskirke med et Orgelværk og smukke Ornamerter. Dertil hører disse Byer, nemlig: Gudderup, som har 3 Gaarde, eet Huus. Overup, har 10 Gaarde, 6 Huse. Vredsløse, har 13 Gaarde, 7 Huse. Halsted, har 10 Gaarde, 10 Huse. Lille Nestved, har 14 Gaarde, 18 Huse. Ladebye, har 17 Gaarde, 13 Huse. Herlufsholm, tilforn Skovkloster kaldet, fik sit Navn af Herluf Trolle Aar 1565, som gav alt Godset til en adelig Frieskoles Oprettelse. Hovedgaardens frie Hartkorn er i Ager og Eng 102 Tdr. 7 Skpr. 2 Fkr., Skovskyld 1? Tdr. 7 Skpr. Her er en prægtig Skov. Gaarden bestaaer af 15 Bygninger. Borgegaarden har fire Fløie, hvoraf det ene Fløi er forommeldte Korskirke. Den anden Længde er Borgegaards-Længden, i hvis underste Etage boer Oekonomus, og i den anden Etage er Auditorium og Spisesal. Den tredie Længde er Munkelængden, hvori ere Værelser til Standspersoners Børn, som der informeres. Den fjerde er Skolelængden med Værelser til Hørerne og 24 Disciple Skolegaarden med tre grundmurede Huse, hvor Rektor har sine Værelser. Forbi Gaarden løber en stor Aae, over hvilken er en stor grundmuret Broe af 5 Gehvelvter, med Jern-Rekværk paa begge Sider. Omkring Gaarden ere mange Alleer, samt Fiskeparker i Skoven.

4) **Qvislemark-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Qvislemark, som har 16 Gaarde, 9 Huse.

5) **Fiurendal-Sogn** er Annexet til Qvislemark-Kirke. Dertil hører disse Byer: Bisserup, som har 14 Gaarde, 10 Huse. Nyerup, har 7 Gaarde, 6 Huse. Fornemark, har 22 Gaarde, 24 Huse. Skausterup, har 18 Gaarde, 8 Huse. Fiurendal, en Herregaard, tilforn kaldet Vindingegaard, efter Byen Vindinge, som der stod, og bestod af 7 Gaarde; og blev da Præstegaarden og Degneboligen ligeledes afbrudt og forflyttet til Qvislemark. Men Baron Fiuren lod Gaarden efter sit Navn kalde Fiurendal. Gaarden er et Enkesæde for Grevinderne af Holstein-Holstenborg. Dens frie Hovedgaards-Taxt er 108 Tdr. 1 Fkr., Skovskyld 5 Tdr. 5 Skpr. 11 Fkr. 1 Alb. Gaarden er lagt under Grevskabet Holsteinborg.

6) **Førsløv-Sogn**, hvortil hører 22 Huse, foruden Præstegaarden og Degneboligen. Førsløv, en Herregaard, hvis Hovedgaards-Taxt er 124 Tdr. 4 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb., Skovskyld 16 Tdr. 4 Skpr. Aarløse, har 16 Gaarde, 8 Huse. Sneesløv, har 15 Gaarde, 22 Huse. Høibierg, har 5 Gaarde, 1 Huus. Udi Sognet ere endnu 3 eenlige Huse.

7) **Hyllinge-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Hyllinge, som har 10 Gaarde. Jenstrup, har 4 Gaarde. Hagenskov, har 6 Gaarde. Torstrup, har 5 Gaarde. Brorup, har 6 Gaarde. Aggerup, har 11 Gaarde. Harrested, en Herregaard, hvis frie Hovedgaards-Taxt er 86 Tdr. 1 Skp. 2 Fkr. 1 Alb., Skovskyld 8 Tdr. 1 Skp.

8) **Marvede-Sogn** er Annexet til Hyllinge-Kirke; hvortil hører Kirkebyen Marvede, som har 26 Gaarde. Meenstrup, har 26 Gaarde. Her ligger Meenstrupbjerg, hvorfra man kan see 20 Miles Omkreds. Spiellerup, har 17 Gaarde.

9) **Tiustrup-Sogn**, hvortil hører Kirkebyen Tiustrup, har 10 Gaarde, 5 Huse. Vindstrup, har 18 Gaarde, 9 Huse. Hammermølle, en Gaard. Hekkenfield, 2 Huse. Taadsemølle, een Gaard. Brunemose, 2 Gaarde. Kalrød, 2 Gaarde. Hammershuus, 2 Huse, een Gaard. Ved Tiustrup-Søe, som er meget fiskerig, har ligget en Herregaard, Vinstrupgaard kaldet, med Graver om, hvoraf endnu sees Rudera tilovers.

10) **Haldagerlille-Sogn** er Annexet til Tiustrup-Kirke. Dertil hører Kirkebyen Haldagerlille, som har 9 Gaarde, 3 Huse. Ravnebjerg, er 3 Gaarde. Neblerød, har 6 Gaarde, 2 Huse. Gottenborg, eet Huus.

11) **Krummerup-Sogn**; hvortil hører Kirkebyen Krummerup, som har 6 Gaarde, 7 Huse, og een Mølle. Flemstofte, har 6 Gaarde. Beensløv, har 7 Gaarde, 5 Huse. Haldaggermagle, har 19 Gaarde, 1 Boel, 24 Huse. Skovhuse, 2 Huse. Lystager, tilforn kaldet Ormager, var en Herregaard, oprettet af en Bye, der bestod af 6 Bøndergaarde; men Aar 1720 blev den indrettet til Rytterkobler, og er nu bortforpagtet til Bønder.

12) **Fuglebjerg-Sogn**; hvortil hører Kirkebyen Fuglebjerg, som har 14 Gaarde, 18 Huse. Fuglebjerggaard, en Herregaard, hvis Hovedgaards-Taxt er 18 Tdr. 5 Skpr. 2 Alb., Skovskyld 2 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. Kastrupgaard, en Herregaard, hvis Hovedgaards-Taxt er 27 Tdr. 5 Skpr. 2 Fkr. 1 Alb., Skovskyld 9 Tdr. 1 Skp. 1 Fkr. 1 Alb.

17) **Vallensved-Sogn**; hvortil hører Kirkebyen Vallensved, som har 17 Gaarde, 7 Huse. Saltøbye, har 10 Gaarde, 2 Huse, een Vand- og Veirmølle. Ollerup, har 5 Gaarde, 5 Huse. Stubberub, har 4 Gaarde. Kyse, har 14 Gaarde, 9 Huse. Lundbye, har 5 Gaarde, 2 Huse. Jenstrup, har 4 Gaarde, 1 Huus; desuden 4 Gaarde, som høre til Hyllinge-Sogn.

18) **Karebek-Sogn**; hvortil hører Kirkebyen Karebek, som har 21 Gaarde, 30 Huse. Her har den Kiøbstæd Nestved et Lodshuus og en badeplads, og fører sine Vahre med Pramme ved Karebeksminde frem og tilbage igiennem Næsaæ op til Nestved, hvorfor her er et kongeligt Toldsted, kaldet Mindehuus, I Fiorden her imellem Karebek og Gaunø-Land falder got Fiskerie af Aal, Giedder og Aborrer. Æenøe, er en Øe, hørende til Gaunøe, hvorved er et Sted, kaldet Hestevad, som er Overkiørselen. Denne Øe har 8 Gaarde og 4 Huse. Gumperup, har 10 Gaarde, 4 Huse. Lindegaard, er een Gaard. Karebekstoft, har 11 Gaarde, 4 Huse. Saltø-Slot, en Herregaard. Nok eenlige Huse i Sognet 5 Huse.

19) **Fogedby-Sogn**; hvis Kirke ligger paa en Banke, og er et Merke for de Seilende. Dertil hører Kirkebyen Fogedbye, som har 24 Gaarde, 11 Huse, foruden Præstegaarden. Skraberup, har 6 Gaarde, 4 Huse. Bidstrup, har 12 Gaarde, 12 Huse. Steenbeksholm, har 7 Gaarde, 5 Huse. Nok 6 eenlige Huse. Fogedbyegaard, en Herregaard, hvis Hovedgaards-Taxt er 101 Tdr. 6 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb., Skovskyld 2 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr.

I dette Sogn er en Sundheds Kilde, kaldet Hellig-Daaskilde, som besøges St. Hansdag. Lighedens i fordom Tid en Herregaard, Ydernæs kaldet, men er afbrudt, og dens Jorder lagte under Gaunøe. Borrenakke, er et Næs, ikke langt fra Skaverup, hvor Borre falder i Stranden; der er et Tegllhuus og en yndig Prospekt. Fogedbye-Sogn er et Annex til St. Peders Kirke i Nestved.

Efterfølgende Korsør-Amt.

Kilde: Nicolay Jonge,
Kongeriget Danmarks chorografiske Beskrivelse.
Kiøbenhavn 1777
Johan Rudolph Thieles Bogtrykkerie og paa hans Forlag, boende i store
Helliggieststrædet No. 150

Side 140 – 154.